

- 745 Sed non quæ tibi cumque animus promiserat audax,
Ille dabit, Grajum aut cernes flagrare carinas.
Longe etenim prius Argolicis Troja eruta dextris,
Atqua eversa cadet, tibi jam postrema minatur
Illa dies, quando geminas ad sidera palmas
750 Extolles, Patremque Jovem, Divosque precatus
Accipitre ut rapido, & rapidis velocius Euris
Te bijuges referant Trojana in tecta comantes.
Talia jactanti dextrorum apparuit æthra
Altivolans aquila: Argivum plebs omne tanto
755 Arrectis clamant animis, sicque incipit Hector:
Ajax, quid frustra hæc jactas verba irrita ventis?
Sic etenim Jovis æthereo de semine cretum
Me Juno in pulchras fudisset luminis auras,
Et Pallas colerer veluti, aut Thymbraeus Apollo,
760 Lux isthæc feret ut generi mala plurima Grajum,
In primisque tibi, si me exspectare ruenter
Sustineas, validamque hastam, quæ cuspide dura
Pectora perrumpat, canibus data præda, ferisque
Ut jaceas naveis ferro prostratus ad' altas.
765 Sic fatus præit, immenso clamore sequuntur
Pone Phrygum turmæ, Grajum simul agmina toto
Inclamat campo, Teucrosque adversa ruenteis
Intrepidi exspectant, saxosaque litora longe,
Idæumque jugum, & cœlum circumtonat ingens.

LIBER DECIMUSQUARTUS

ARGUMENTUM.

Agamemnon secum assumptis vulneratis ducibus, ac Nestore in prælium exit Neptuno auxiliante. Juno per fraudem cesto a Venere accepto in sui amorem rapit, & Somno inducto sopit Jovem. Interea Neptuno opitulante magna fit Trojanorum cœdes. Ajax Telamonius saxo Hectorem percutit. Intererunt Archilochus, atque Acamas. Ajax etiam Oiliades strenuissime ad naves pugnat.

- Estoris interea pervenit clamor ad aureis
Ut Læna procul libabat pocula Bacho.
Tum comiti: Quid rerum? inquit, magis un-
dique murmur (Lyxum
Pugnantum augescit juvenum: Tu hic dulce
5 Interea bibe, dum succos Hecameda salubreis
Pulchra parat, nigrum ac tepida tabum abluit unda:
Exploratum ibo speculam festinus ad altam.
Sic fatus gnati clypeum Thrasymedis ahenum
Corripuit senior, tulerat namque ille paternum,
10 Corripit & ferro præfixum hastile corusco.
Limine vix gressum extulerat, simul agmina cernit
Grajugenum trepidare fuga, premere undique Teucros,
Et murum cecidisse altum: stetit anxius heros,
Ventorumque velut quondam impendente procella
15 Nigrescit pelagus primum, & tacita æstuat nuda,
Nondum certus agit demissus ab æthere fatus,
Necdum huc, necdum illuc tumidum devolvitur æquor.

V. 14. Ventorumque velut. Maris sensim intumescentis compara-
tione usus est Virgilius in 7, quem locum inter eos numerat Macro-
bius, ubi Virgilius Græci Vatis majestatem non est assequutus.

Talis sollicito volvbat pectore Nestor
 Grajorumne aciem peteret, vel gentis Atridem
 20 Ductorem, hæc tandem placuit sententia menti.
 Interea per agros cæduntque caduntque vicissim,
 Conflictuque sonant arma, & nitida æra fatisunt.
 Nelidæ occurrere duces quot vulnere tetro
 Languebant domiti, Atrides, & fortis Ulysses,
 25 Et Tydeo satus: ad cani nam litora ponti
 Subductæ steterant puppes, primasque locarant
 Planicie in prima, has murus complectitur igens.
 Non etenim cunctas alveo satis ille capaci
 Exciperet sinus; at turmæ arctaabant Achivum.
 30 Hinc scalæ in morem, qua promontoria longo
 In maria alta jugo excurrunt per litora curva
 Ante alias aliæ stabant pugnamque cruentam
 Inde duces magno perculti corda dolore
 Visuri adproperant; conspecto at Nestore primum
 35 Obstupuere animis magnus dein fatur Atrides:
 Nelide, decus Argivum, quid Marte relicto,
 Huc ades? ah, satis ah vereor ne Dardanus Hector
 Concilio quæ olim dederat promissa frequenti
 Impreat, Argolicasque rateis, ipsosque minatus
 40 Perdere Grajugenæ flamma, ferroque subactos.
 Hæc quondam, neque se redditum in tecta priusquam
 Perficeret coepit. O hominum pater atque Deorum!
 O Dij immortales! tantumne offendere Grajos
 Aut volui, aut potui, ut facto simul agmine cuncti
 45 In caput hoc foveant animis frendentibus iras,
 Pelidesque velut pugnam, Martemque recusent?
 Hæc Rex, cui Nestor: Sane hæc non falsa vereris.
 Nec Jovis ira quidem gravius molarier unquam
 In Danaos posset: murus jacet, omnis Achivum
 50 Spesque, salusque, rateis quo nos munimine tutas
 Rebamur quondam; at circum Mars ferreus ardet.
 Nec facile agnoscas quanam magis agmina parte
 Turbenturque, cadantque: adeo toto æquore Graii.

Sternuntur miseri, & cœlum ferit undique clamor.
 55 At nos consilio saltem (nam prælia adire
 Non me authore licet mulctatis vulnere acerbo)
 Conemur cladem, ac tristem vitare ruinam.
 Talia Nelides, Atreo cui talia natus:
 Nestor quandoquidem naveis pugnat ad altas,
 60 Nec vallum, aut murus quicquam, vel profuit ingens
 Fossa repellendis Phrygibus, ratibusque tuendis,
 Sic placuisse Jovi summo, Divisque putandum est,
 Indecores procul ut pereant ad Pergama Graii.
 Noram etenim quum nostra lubens coepit ille fovebat;
 65 Priamidæ Pater, ac Teucrum nunc arma secundat,
 Ac velut injectis animos, dextrisque catenis
 Grajugenum ligat: ergo animo his parete lubenti:
 Quæ primæ steterant subductæ ad litora puppæ
 In mare trudamus rursum, atque has ferrea morsu
 70 Anchora constringat stabili, nox humida donec
 Ingruerit, nocti si fors concesserit Hector.
 Dein naveis reliquas pelagus ducemus in altum.
 Nam fugisse malum haud vitio mihi verterit ullus
 Nocte etiam tacita, & cladem vitasse minantem,
 75 Quam cecidisse reor satius. Sic infit Atrides,
 Quem torvum intuitus prudens adfatur Ulysses:
 Hæcne duces inter non te pudet ore profari?
 O gentem ignavam, atque alias dignissime turmas,
 Non Grajum regere, ab primis queis Jupiter annis
 80 Prælia conficere, horrendisque senescere in armis,
 Pugnanteisque dedit lætho cecidisse decoro.
 Ergo urbem antiquam Priami, & sudata per annos
 Bella novem obscura linques in sæcula fama?
 Chare sile, neu te jactantem talia Grajum
 85 Audierit quisquam, quæ non bene sanus ab ore

V.59. Quandoquidem. Agamemnon belli pertæsus eamdem semper
 sententiam proponit in patriam regrediendi, quo hominis indolem
 magis opum, quam gloriæ cupidum ac sollicitum indicat Homerus.

Magnorum de stirpe ducum Rex fuderit alter,
 Cui populi totidem, lectæque ad signa cohortes.
 Quis ferat ut pugna in media, armorumque tumultu
 In pelagus puppes ducantur litore ab alto?
 90 Scilicet hoc Teucri, magnusque optaverit Hector
 Ut sperata suis victoria cederet armis.
 Et mala Grajugenum premerent extrema cohorteis.
 Namque animi Danaum subductis navibus ultro
 Languescant pugnam exosi, Trojamque necesse est.
 95 Sic tua florenteis perdet sententia turbas.
 Nec plura his, placido Atrides tunc pectore fatur:
 Nequicquam immeritum dictis perstringis amaris,
 O Laertiade, nec enim deducere Grajos
 Litore ab Iliaco invitos, volvive coactos.
 100 Consulat, o quisquam his melius! meliora libenter
 Ipse sequar, juvenisve fiet, seniorve disertus.
 Hic tum Tydides: Coram, quem quæritis, inquit,
 Consiliator adest, liceat modo recta profari,
 Nec mihi quod natu minimus, tumidusque juventa
 105 Objiciat quisquam, clara nam stirpe parentum
 Mi genus ab Tydeo est, magna quem ad mania Thebes
 Terra tegit. Porthei gnatorum maximus Oeneus,
 Pleuronemque alii, & petræam Calydona tenebant
 Agrius, atque Melas fratres: de sanguine Adrasti
 110 Oenidæ Tydeo conjux fuit, ille quietam
 Vitam Argis, quandam variis erroribus actus,
 (Sic superum genitor, sic Di⁹ voluistis) agebat,
 Dives opum, Cererisque viro sata pinguis plura,
 Atque armenta boum, pecudesque, atque ordine longo
 115 Plantatum nemus arboribus: ille inclitus hasta
 Argivos inter, quæ vos notissima fama

V. 104. Nec mihi quod natu minimus. Supra enim Nestor ipsum
 veluti adhuc juvenem, nec consilio adhibendo aptum suggilaverat.
 Quapropter non suo se, sed magnorum, quos memorat parentum,
 sensu, atque ore loquuturum spondet.

Non latuisse reor. Tydeo genitore sub auras
 Æthereas veni, nostra ergo haud temnire dicta,
 Sensaque, magnorumque animos agnoscite avorum.
 120 Vulneribus tardi quamquam properemus in agros,
 Ab telisque procul semoti hortemur Achivum
 Pertænasque acies belli, & formidine inerteis.
 Dixerat hæc, parentque omnes, præt altus Atrides
 Obvius atque olli, crineis, rugosaque cano
 125 Ora seni similis dextram Neptunus amicam
 Corripit exultans, altaque hæc voce profatur:
 Ille quidem gestisque animo, & sibi plaudit Achilles
 Grajorum stragem cernens, miserumque laborem.
 Demens, sic utinam pereat, careatque sepulchro
 130 Sublatus fato indecori. Te numina nonduin
 Deseruisse puta, lectissima nomina Teucrum
 Pulvereis sternentur agris, turmasque videbis
 Effuso ab ratibus cursu contendere in urbem.
 Tantum effatus abit rapido velocior Euro
 135 Vociferans novies quantum, deciesve virorum
 Millia clamarent crudo in certamine Martis.
 Tantam Neptunus misit de pectore vocem,
 Instauratque animos, bellique inspirat amorem.
 Hunc vero accendentem acies, pugnasque crientem
 140 Litus ad Iliacum cœli de culmine summo
 Prospicit, exultatque tuens pulcherrima Juno.
 Inde Jovem procul adversa de parte sedentem
 Vertice in excelso, irriguæque in rupibus Idæ.
 Invisumque sibi blandis Dea fallere dictis
 145 Solicitat, versatque dolos, & singula volvit.
 Idæum tandem statuit concendere montem
 Ornatu insignis vario, si forte decoræ
 Illecebris formæ captum inflammaret amore,
 Dein molleis oculis immitteret undique somnos.
 150 Id meditans, Teucrisque artem Dea nacta nocendi
 Evolat in thalamum, struxit quem Mulciber olli,
 Ingenteisque foreis aptavit postibus aureis.

I L I A D I S

Addidit arcanam, quam nulla aperire Deorum
Vis, aut ars posset, clavem, foribusque reclusis,
155 Ambrosia primum perfudit lactea membra,
Dein suavi, nitido, ac benevolentι tingit olivo.
At fundente Dea Jovis in penetralibus altis
Per cœlos, totasque ivit fragrantia terras.
Deinde comas fulvo undanteis discriminat auro,
160 Cincinnosque manu divino ab vertice pulchris
Aggerat ordinibus, peploque inducit artus
Ambrosio, Pallas mira quod neverat arte
Floribus intextum variis, rerumque figuris,
Plurimaque aurato connectit fibula morsu.
165 Tum zonam, centena ambit quam fimbria circum
Cingitur, & gemmis onerat pendentibus aureis.
Dein tegmen capiti niveum, pulchrumque recensque
Sideris in morem, aut Phœbæi luminis instar
Induit, & nitidis nectit talaria plantis.
170 Hinc thalamo egreditur gaudens, Veneremque vocatam
Diis procul ab reliquis dictis compellat amicis:
Num mihi, chara, velis animo parere lubenti?
An renues, veterem servans in corde dolorem,
Quod Danaos ego, tu Troas, curasque, fovesque?
175 At Jove gnata Venus: tuus, o Regina, quid optes,
Explorare labor, me jussa capessere fas est.
Quantum, inquam, vires aderunt. Saturnia contra
Hæc Juno: Desiderium, Dea pulchra, & amorem,
Quo tu hominum subigis, magnorum & pectora Divum
180 Da mihi, vado etenim extremas telluris in oras
Oceanumque Deum patrem, visuraque Thetyn,
Me qui olim cura ingenti in penetralibus altis
Susceptam Rhea ab pulchra fovere volentes,
Saturnum quando genitorem Jupiter exlex

V. 175. *Tuus, o Regina, quid optes.* Verba Eoli ad eandem
Junonem apud Maronem in primo Æneidos.

L I B E R X I V.

185 Telluremque infra ejecit, pelagusque profundum.
Illorum sed enim dudum discordia menteis
Separat, inque odium commercia vertit amantum.
Hos ego si possem dictis inflectere blandis,
Communemque thorum positis inducere rixis
190 Chara ollis equidem fuerim, venerandaque semper.
Hanc rursum blanda adloquitur Dea nata Dione:
Nulli fas hominum, aut Divum tua temnere jussa.
Tu conjux Jovis, atque soror, Saturnia proles.
Hæc ait, & niyeo actutum de pectore zonam
195 Solvit acu pictam, variam, cunctisque refertam
Illecebris; amor hic inerat, flagransque cupido,
Et risus, mollesque joci, mellitaque amantum
Colloquia, & quæ prudentum blandissima serpens
Subruit, atque animos submittit. Suada severos.
200 Tradidit hanc Divæ, pulchroque hæc addidit ore:
Accipe, & hanc variam præcinge ad pectora zonam.
Quæ petis, hic congesta latent namque omnia, nec te
Auxilium Veneris quondam implorasse pigebit.
Dixerat ista Venus, subrisitque improba Juno,
205 Subridensque sinu in roseo data munera condit.
Alma Venus Jovis æthereas contendit in ædeis.
At Juno alticom i summo de vertice Olympi
Pieriam super, Æmathiæque uberrima regna,
Et Thracum volat æternis juga cana pruinis,
210 Arvaque, nec molli vestigia signat arena.
Linquit Athon deinde, & tumidi super æquoris undam
Lemnum adit, atque urbem, & felicia regna Thoantis.
Hic consanguineum Læthi Dea pulchra Soporem
Adgreditur supplex, roseoque hæc ore profatur:
215 Somne hominū domitor, cunctorumque inclyte Divum,

V. 199. *Subruit atque animos. Nihil enim est quod aque ex arce
virilem animum dejiciat, quam blandimenta femina, ut ait August.*

V. 204. *Subrisitque improba Juno. At non hic sicut apud Virgilium, dolis visit Cytheræa reperiis.*

Nunc mihi , nunc , si quando alias mea *jessa* sequutus ,
 Affer opem , nec tanti abolescat gratia facti .
 Victus amore gravi postquam , nostroque jacebit
 Jupiter infusus gremio , Tu affundere circum ,
 220 S' pitoque oculos , placidusque illabere membris .
 Dona dabo , solium eximium , æternumque , rigensque
 Fulvo auro , mihi Vulcanus quod tradidit olim
 Arte laboratum magna , scannumque locandis
 Adjiciam exoptata inter convivia plantis .
 225 Hæc Dea , turbato adfatur quam pectore Somnus :
 O conjux Jovis , atque soror , numenque verendum ,
 Magnorum quemcumque alium sopire Deorum
 Diva jube , torrentis erunt vel rauca fluenta
 Oceani , genus unde Deum , non ipse potentem
 230 Saturno genitum tamen unquam injussus adibo .
 Expertus loquor , Iliaco nam ab litore quandam
 Pergama post eversa redux Tirinthius agros
 Quum peteret patrios , precibus me , Diva , coactum
 Hortatque tuo blandum immisisse soporem ,
 235 Ac domuisse Jovem memini ; sed turbine magno
 Interea pontumque ipsa , & cœlum onine ciebas
 Flatibus excitis ventorum , adversaque longe
 Litora , jactatusque Coum deinde adpulit altam
 Omnibus ille procul charis rerum omnium egenus .
 240 Resciit ut genitor , magna utque excanduit ira ,
 Stellatisque Deos deturbat sedibus omneis ,
 Me quærens , mihi perniciem clademque minatus ,
 Depulsumque alto ab cœlo misisset in undas
 Me nisi nox dominatrix hominum , dominatrixque Deorum ,
 245 Quam fugiens adij , fusco obtexisset amictu .
 Ille Deam veritus tristeis animo exuit iras .
 Tantum iterum me , Diva , jubes discrimin adire ?
 Huic Dea respondens Saturnia talibus infit :
 O bone , tantumdemne Jovem , Priamove favere ,
 250 Dardaniisve putas , gnato quantum ille favebat
 Amphitruoniadæ ? mitte hanc de pectore curam .

Aude , age , Pasitheam Charitum de stirpe sororum
 Connubio jungam stabili , propriamque dicabo ,
 Tu cujus dudum ingenti cruciaris amore .
 255 Dixerat , ille autem latatus pectora donis
 Perge , ait , atque undæ Stygiæ inviolabile numen ,
 Infernosque Deos jura , qui Tartara subter
 Saturnum cœcis vinci comitantur in antris ,
 Telluremque almam dextra , pontumque sinistra
 260 Tange manu jurans , Charitum de gente daturam
 Pasitheam , dudum est cujus mihi flamma medullas .
 Hæc fatur , paretque illa , & quos Tartara cumque
 Nigra tenent tonat ore Deos , Titania monstra .
 Vix ea , procedunt nigra caligine tecti ,
 265 Atque Imbri , Lemnique agris , silvaeque relictæ
 Perveniunt Idam ad pingue , stabula alta ferarum ,
 Lectonque : hic primum liquentia marmora linquunt ,
 Telluremque petunt : gradientum pondere Divum
 Concutiturque , gemitque nemus . Stetit illicet ore ,
 270 Adspectuque Jovis Somnus procul abjetis altæ
 Contectus ramis , Idæ quæ in culmine summo
 Densa comam æthereas caput adtollebat in auras .
 Arboris hic latuit tectus sub fronde comanti ,
 Argutæ similis volucri , quam montibus altis
 275 Chalcida Cœlicolæ ; ast homines dixer cymindim .
 Gargara summa petens , frondosaque culmina gressum
 Adglomerat Juno : hanc proœul ut conspexit euntem
 Jupiter , ut subitam concepit pectoreflammam ,
 Qualem quum primum furtivo indulxit amori ,
 280 Compellatque ultro , & blandis sermonibus infit :
 Quorsum , Diva , pedes curru , bigisque relictis
 Carpis iter rutilo veniens de vertice Olympi ?
 Illa autem ; Extremas , inquit , telluris in oras ,
 Oceanumque Patrem Divum , Tethynque parentem
 285 Visura adpropero , quorum discordia dudum
 Invasitque animos , thalamosque , & limina turbat
 Chara mihi , primos queis sum nutrita per annos ,

- Stant bijuges procul *hinc*, imis in vallibus Idæ,
Qui me telluremque ferant, atque æquora supra.
- Te huc monitum veni, nec fratre, & conjugè quoquam
Ferre pedem invito aut *wolui*, aut voluisse decebat,
Ast illuc, Divum genitor Saturnius infit,
Tendere vel posthac fas *est*, nunc, optima conjux,
Haud euidem vellem *wultu* caruisse decoro,
- Amplexuque tuo, nec *enim* me fœmina tantum
Mortalis, Deave ingenti devinxit amore.
Nam neque me Ixionis *quondam* pulcherrima conjux
Pirithoum dias fudit *quaæ* in luminis oras,
Nec Danae Acrisioniades, clarissimus unde
- Perseus exortus, nec *quaæ* Minoa tremendum
Phœnicis gnata, & durum peperit Rhadamanthum,
Nec Semele, aut pulchra Alcmene, qua matre creatus
Amphitruoniades Thebana claruit arce;
- Delicium at miseris mortalibus illa Thyoneum
Progenuit Semele, Cereris nec me decor ingens,
Latonæ aut magnæ, nec *tù*, suavissima Juno,
Tantum illexti alias, *quantis* nunc ignibus intus
Ardescunt corda, & *stimulis* amor acribus urget.
Dixerat hæc genitor, Juno hæc cui callida contra:
- Summe Deum patulo Idæi in vertice montis
Hæcne paras? Divum certe si agnoverit alter,
Nunciet ac reliquis; *stellata* revisere tecta
Non euidem auderem *rursum*, ac tua dicier uxor.
Usque adeo pudet. Est *thalamus*, sunt aurea tecta,
- Atque thorus tibi, suntque fores in postibus altis,

V. 290. Nec fratre, & conjugè quoquam. Quam pulchrum in
Deorum regina nuptis fœminis datur exemplum!

V. 297. Nam neque. De his omnibus Jovis amoribus vide Ovidium
in libris Metamorphoseon, ubi omnium historiam latissime
prosequitur.

V. 310. Summe Deum. Putidiusculum hoc, quod miror imi-
tatum fuisse authorem Justiniani Italuni Poetam, sed quæ non his
longe putidiora alii suis Poematis inseruerunt, Ariostus præcipue?

- Mulciberi labor, hic animo indulsisse juvabit.
At Divum pater: adspectus hominumve, Deumve,
Ne, mihi chara, time: aurato fulgore coruscum
Circumagam nubem, quam non transcendere Phœbus
- Ipse queat, mage cui lumen penetrabile nulli est.
Hæc ait, & charo circumdat brachia collo.
At viridemque herbam, frondeisque induta recenteis
Terra parens, pulchros submittit Dædala flores,
Pallentemque crocum, & ferrugineos hyacinthos,
- Rorantem & lotum blandum, densumque, levaret
Mollis ut in morem strati, exciperetque cubanteis.
Tum super, & circum protenditur aurea nubes
Pulchra, ingens, & rore thoras perfundit odoro.
Sic somno pater, & dulci correptus amore
- Conjugis infusus gremio per membra quietem.
Carpebat placidam celsis in collibus Idæ.
Exemplo ad naveis perniciibus evolat alis
Neptunumque monet Somnus: Securus Achivis
Auxiliare, pater, nostra dum Jupiter arte,
- Junonisque dolo domitus, captusque quiescit.
Dixerat, inque alias hominum prœcul evolat urbeis.
Exultatque animis Neptunus, & agmina cursans
Hortaturque viros, funditque has pectore voces:
O imbellis Danai, dabimusne hunc Hectori honorem,
- Æternumque decus, classem ut comburat Achivum?
Spem demens hanc ille fovet, dum Phtius Achilles
Puppe sedens celsa fremit, indulgetque dolori
Non tamen Æacidæ auxilio pugnantis egemus
Conveniant modo Grajorum in certamina dextræ.
- Quare agite hæc omnes, animo, & parete lubenti.
Ingenteis clypeos induti pectora circum
Quot fuerint, tecti & galeis capita alta coruscis,
Correptisque manu longis hastilibus, isthinc
Tendamus contra, præero, nec maximus ipse
- Marte satus, quanquam processerit obvius Hector.
Qui fortis non æqua sibi gestaverit arma

I L I A D I S

Imbelli tradat, majoremque induat ipse
Loricam, aut clypeum. Suadenti talia læti
Parent Grajugenæ, tardi quos vulnere quanquam
355 Neritus duxor, Tydeoque, Atreoque creati
In pugnam educunt, & fortia fortibus arma,
Imbellique dabant imbellia: deinde corusco
Ære omnes nitidi adversos rapiuntur in hosteis.
Neptunus præit, et longum rotat horridus ensem
360 Fulmineum, ingentem dextra, cui obsistere nulli
Fas hominum, trepidantque animi, & formidine torpent.
Trojungenas parte ex alia ferus instruit Hector.
Crudescit pugna, hinc Danaos Neptunus agebat
Glaucicomus, Teucros Priamo satus incitat heros.
365 Extremasque usque ad naveis, tentoriaque alta
Exundat pelagus, fluctu & premit arva sonoro.
Concurrunt fremitu ingenti, neque gurgite ab alto
Tantum impulsa Noto in terram maris unda remugit,
Nec tantum, quum flamma olim crepitante cremantur
370 Densa sonant nemora, aut ventorum tantus in astra
It fragor, alticomas quatunt quum turbine quercus.
Quantus clamantum juvenum, Troumque, & Achivum
Exoritur fragor hinc, illinc, & in arma ruentum.
Ajacem prior adversum telo impetit Hector.
375 Hasta volat certa, ingentem sed reppulit ictum,
Qui geminus circum fulgebat pectora baltheus
Enisque, & clypei. Frustratum infrenduit Hector
Telum ivisse manu, & retro vestigia torsit
Illum autem saxo ingenti Salaminius Ajax,
380 (Litore quæ toto altarum retinacula passim
Multæ carinarum stabant) colla ardua propter
Percutit ad pectus. Contortum vortice magno
Turbinis in morem rapido volat impete saxum.
Ac veluti Jovis horrisono quum fulmine quercus
385 Per saltum ruit excisa ab radicibus imis,
Sulphuris, & circum graveolentis flamma refusit.
Diriguere metu adstantes; horrenda Tonantis

L I B E R X I V.

Ira adeo Jovis: in terram sic volvitur Hector,
Delapsumque manu telum; clypeusque sequutus,
390 Et galea: at super ingentem dant arma sonorem.
Adproperant Graii, & magno clamore fatigant,
Missilibusque virum crebris, sataguntque jacentem
Ad sese trahere; at nulli contingere corpus
Est licitum: steterant propter lectissima Teucrum
395 Robora, Polydamas, Glaucusque, & magnus Agenor,
Æneasque, & Sarpedon Jovis inclyta proles,
Nec proceres deerant reliqui, & fulgentia circum
Scuta tenent, stipantque ducem, densique resistunt
Sublatum interea manibus socii inde ferebant,
400 Ad currus donec ventum, bijugesque repositos
Pugnarum procul a strepitu, qui Pergama versus
Portabant celeres mœrentem, & multa dolentem.
Ut ventum ad ripam, & liquidi vada vitrea Xanthi,
Ab Jove cui genus est, terræ admovere gementem,
405 Et gelidam infudere manu, tum redditus ægris
Est membris vigor, atque oculos huc contulit, atque huc,
Poplite dein flexo nigrum vomit ore cruorem,
Atque iterum procumbit humi, suffusaque circum
Lumina nox operit, namque intima pectoris ictus
410 Torquet adhuc. Crescent Danais viresque, animique
Priamidem procul ut pugnis, campoque relicto
Secessisse vident, longo tum Satnion Ajax
Primus Oiliades telo petit, iliaque alto
Rimatur ferro, & resupinum extendit in herbam.
415 Satnion Enopidem, quem Satnioensis ad undam
Et pecora, & pinguis pascenti armenta per agros
Nympha olim Regi peperit pulcherrima Nais.
Ardescit circum pugna, & miseri ulti amici
Polydamas ruit, atque hasta Prothoënora magnum
420 Sternit Areilyci sobolem: volat ærea cuspis,
Figitur atque humero in dextro, cadit ille supinus,
Et terram hostilem moriens premit: exilit acer
Polydamas, tumidoque minax hæc gutture jactat:

At non Panthoidæ vano stridore per auras
 425 Telum ivisse reor; sed Achivum in corpore quemquam
 Excepisse ducum tristeisque ivisse sub umbras.
 Sic infit, Grajumque animos sermone momordit,
 In primis Telamoniadæ, cui proximus heros
 Corruerat, contraque abeuntem conjicit hastam;
 430 Hostilem sed enim furiam, telumque fecellit
 Panthoides saltu, tamen hoc Antenore natus
 Excipit Archelochus, tristem cui adversa parabant
 Numina perniciem, & jugulo qua se occiput infert,
 Os dorsi summum, & nervum praecedit utrumque,
 435 Avulsumque cadit caput, & trunca ora priusquam
 Coporis in terram moles proculiberet ægra.
 Exultansque Ajax alta sic voce profatur:
 Polydama, occisi Prothoenoris anne videmur
 Persolvisse vicem? Nec enim tellure creatum
 440 Hunc reor: agnosco Trojani Antenoris ora,
 Ipsius & genus, aut fratrem, credamve propinquum.
 Hæc ait agnoscens, Teucros dolor occupat ingens.
 Atque Acamas Promachum Bæotum interficit hasta,
 Dum fratrem tegit exanimem, quem calce trahebat
 445 Deprensum Promachus, magnoque hæc gutture fundit:
 O genus invisum, & nostris gens debita telis
 Argivi, haud solos igitur fata aspera Teucros,
 Vos etiam quandoque manent: jacet ecce, superbus;
 Hac domitus dextra Promachus, nec inultus in orcum
 450 Frater iit, charæ nam vitæ, & sanguinis ipse
 Ultor eram super, optandum quo Martis alumno
 Nil magis. Hæc infit, Grajumque exasperat iras,
 Penelei in primis, Acamantaque turbidus æstu
 Irruit adversus, nec sustentare ruentem
 455 Ille potens fugit, Ilioneaque cuspide figit
 Phorbantis sobolem, Teucris magis omnibus unum,
 Quem Maja genitus dilexerat, arvaque plura,
 Lanigerosque greges dederat, penitusque sub ipsum
 Hasta supercilium misero, & radice resedit

460 Ima oculi, ac valido transverberat occiput ictu.
 Ille manum expandens geminam desedit arena,
 Cervicem sed enim medium stricto ocyus ense
 Peneleus ferit, & pulchra cum casside truncum
 Deturbat caput, atque oculi telum orbe refixum.
 465 Sublatumque manu monstrans sic agmina Troum
 Voce vocans magna adfatur, dictisque lassisit:
 O ignavi Phryges, Ilionei matrique patrique
 Hæc mea fert: fleant chari fata aspera nati
 Nam neque Grajugenis iterum in patria alta reversis.
 470 Ore nitens roseo, & placido pulcherrima vultu
 Sese Alegenoridæ Promacho feret obvia conjux.
 Talia jactabat, trepidant formidine Teucri,
 Et qua cuique via est, fugiunt, ac tuta capessunt.
 Dicite nunc Musæ cœlestia tecta colentes
 475 Quis prior Argivum exuvias, atque arma cruenta
 Sustulerit, postquam Neptunus pectora Grajum,
 Accenditque acies, Teucrorumque agmina vertit?
 Gyrtiadæ primum Telamonius Hirtion Ajax
 Mysorum sternit ductorem, Mermeron inde,
 480 Et Phalcem premit Antilochus; Morys, Hippotionque
 Merionis cecidere manu; Teucer Peripheten.
 Et Prothoona ferit: ferro percussus Atridæ
 Descendit Stygias ingens Hyperenor in undas,
 Ilia cui penitus, lacerataque viscera cuspis
 485 Rimatur calida, ast anima indignata patentem
 Per plagam erupit, tegit ater lumina somnus.
 At turbam ingentem gnatus sternebat Oilei,
 Quo nullus Danaum melior trepida agmina cursu
 Pernici premere adversos quum Jupiter hosteis
 490 Turbat agens, horrentque metu mortalia corda.
